

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANİ ÖYKÜLERİ"

Martinus
Willem
Beijerinck

(1851 - 1931)

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözölü

Yıl 1860, Amsterdam, Hollanda. Martinus Willem Beijerinck okula giderken hep yaptığı gibi o sabah da arkadaşı Dirk'in evinin önünden geçiyor. Ancak Dirk ortada yok.

Dirk! Dirk!
Uyanamadın mı?
Haydi, okula geç
kalıyoruz.

Günaydın Willem.
Dirk hasta, kabakulak oldu.
Bir süre okula gelemeyecek.

Kabakulak mı? Bize de
bulaşmasın Peynirciğim!
Hasta gibi görünüyor
muyum?

Hayır Simitçiğim.
Aksine, sağlık fışkırıyor
yüzünden.

Willem tek başına yola koyulur.

Dirk geçen haftadan
beri sınıfta kabakulak olan üçüncü
arkadaşım. Kabakulak diye bir
hastalık hiç duymamıştım.

Ben biliyorum
o hastalığı! İnsanın boynu
şişiyor.

Aferin sana Simit.

Okula vardığında Willem şaşırır.

Herkes nerede?

Bilmiyorum ki...
Öğretmenimiz gelince
öğreniriz herhalde.

Saati şaşırıp erken mi
geldiler acaba? Biliyor musun,
ben bir kere günleri şaşırıp
cumartesi günü okula
gitmiştim!

Ha ha ha!

Sınıfa giren öğretmen durumu açıklar.

...İşte böyle çocuklar.
Hastalanan öğrencilerimizin
sayısı çok arttı. Anlaşılan bir salgın
var. Hastalığın daha da yayılmasını
önlemek için okulu bu hafta
boyunca tatil ediyoruz.
Şimdi evlerinize gidin,
dinlenin ve bol bol
kitap okuyun.

Yaşasın tatil!

Haklısın Peynirciğim.

Tatil iyi de, keşke
kimse hastalanmasa.

Salgın sonunda etkisini yitirir,
iyileşen arkadaşlarıyla birlikte
Willem da okula döner. Okul
yaşamını derslerine ilgili, başarılı
bir öğrenci olarak geçirir.
Üniversitede kimya, biyoloji ve
botanik alanlarında eğitim alan
Willem mezun olduktan sonra
üniversitede mikrobiyoloji
dersleri vermeye başlar. Ayrıca
bitki hastalıkları ve bu
hastalıkların nedenleri üzerine
çalışmalar da yapar.

Çalışmaları sırasında bir konu özellikle dikkatini çeker.

Tütün
mozaik hastalığı!
Geçen yıl tütün bitkisini
kırıp geçirmiş bu.
Sebebi bilinmiyor...
Hımmm! İlginç!

Tütün
mozaik hastalığı mı?
Ne garip bir hastalık
ismiymiş.

Resimdeki
tütün yaprağının üzerinde
mozaik desenini andıran lekeler var.
O yüzden öyle demişlerdir
herhalde.

Martinus Willem Beijerinck bu hastalığa yol açan etkeni bulmak
üzere çalışmaya başlar. Ancak uzun süre bir sonuç elde edemez.

Ne kadar incelersem inceleyeyim,
hasta yaprakların üzerinde zararlı bir
bakteri türü göremiyorum. Hastalığa
başka bir şey yol açıyor olabilir
mi acaba?

Hımm!

Hımm!

Çalışmalarını ilerletebilmek için görev yaptığı üniversitede bir
mikrobiyoloji laboratuvarı kurar.

Harika bir çalışma
ortamı!

Hadi bakalım,
kolay gelsin.

Evet.
Bulsun artık bu
hastalıklara sebep
olan neyse.

Ancak işler umduğu gibi gitmez.

Olmuyor, olmuyor!
En güçlü mikroskoplarla bile
göremiyorum. Bu kesinlikle bir
bakteri değil, çok daha küçük
bir şey ama ne?

Araştırmaktan
sakın vazgeçmesin.
Çözüme çok yaklaştı
bence.

Korkma. Biliminsanları
araştırmaktan hemen
vazgeçmez Simitçiğim.

Martinus Willem Beijerinck çalışmalarını inatla sürdürür. Hastalıklı tütün
yapraklarını ezerek özüt haline getirir. Elde ettiği bu özütü hiçbir bakterinin
arasından geçemeyeceği incelikte süzgeçlerden geçirdikten sonra sağlıklı
tütün yapraklarına sürer. Kısa bir süre sonra sağlıklı yapraklarda da hastalık
belirtileri gördüğünde düşüncesinin doğruluğundan emin olur.

Belki de henüz yeterli
teknolojiye sahip olmadığımız için birçok
hastalığa neden olan bu canlıları göremiyoruz.
Sanırım çok küçükler. Elbet gün gelecek,
her şey ortaya çıkacak.

Elbette.
Bilimden kaçamazlar!

Ha ha ha!

Martinus Willem Beijerinck bu zararlı canlılara
"virüs" adını verdi. Virüs sözcüğü Latince "zehir"
anlamına gelir. Kendisi göremese de yıllar
sonra gelişen teknolojilerle
virüslerin varlığı kanıtlandı
ve yalnızca tütün mozaik
hastalığının değil, gripten
suçiçeğine, kabakulaktan
çocuk felcine kadar pek
çok hastalığın etkeninin
virüsler olduğu ortaya
çıkarıldı. Yaptığı bu
çalışmayla Beijerinck,
virüslerin incelendiği viroloji
adlı bilim dalının
kurucularından biri
kabul edilir.

Bize de Martinus
Willem amcaya...

Teşekkür etmek
düşer.